командне місце зайняли школярі Олександрії, друге – Кіровограда. Найкращі результати показали Шіман, Тімченко, Руленко, Григорьєв (Олександрія), Юрченко (Кіровоград), Котляревський, Матвєєв (Рівне). З 16 кращих юних легкоатлетів нашої області було створено збірну команду для участі в республіканських легкоатлетичних змаганнях, що відбулися в м. Харкові.

6 жовтня 1939 р. в лісових посадках за Кіровоградом було проведено крос, в якому прийняли участь всі школи міста. В норми вклалися 231 хлопець та 110 дівчат. В індивідуальному заліку місця розподілилися так:

Біг на 1000 метрів

1 Зривень (школа №5) - 2 хв. 56 сек.

2 Абрамов (школа №7) - 3 хв. 03 сек.

3 Юрченко (школа №18) - 3 хв. 06 сек.

Доречі Зривень займав перше місце на дистанції 1000м три роки підряд. Дівчата змагалися на дистанції 500м. Першою до фінішу прийшла Семенченко (школа №29), закінчивши дистанцію з часом 1 хв. 21,2 сек. Друге місце зайняла Конік (школа №29).

Література:

При написанні даної роботи використані архівні матеріали Єлисаветградської, Бобринецької та Маловисківської Рад фізичної культури і спорту за період з 1922 р. по 1930 р. та дані, що публікувалися в обласній газеті «Кіровоградська правда» за 1937 – 1941 рр.

Про розвиток легкої атлетики на території нашої області до Великої Жовтневої соціалістичної революції та в перші роки Радянської влади (період Всевобучу) написано з росповідей учасника Петрова Олександра Михайловича.

Багато матеріалу використано із спогадів Гросмана Ю.Л., Павлюкевича І.А., Звержковського В.Л. та Варгачова С.В.

Медико-педагогічний контроль за фізичним станом учнів на уроках фізичної культури – важливий чинник формування здорового способу життя школярів

М.Г. Коробов, *завідувач науково-методичної лабораторії фізичної культури, спорту і захисту Вітчизни КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Належний стан фізичного виховання в школі можливий при активній участі в ньому медичного працівника школи, який підтримує тісний зв'язок з вчителями фізичної культури, інакше кажучи, при повноцінному медико-педагогічному контролі.

Відповідно до ст.22 Закону України «Про загальну середню освіту», заклади охорони здоров'я щорічно забезпечують безоплатний медичний огляд учнів (вихованців), моніторинг і корекцію стану здоров'я, проведення лікувально-профілактичних заходів у загальноосвітніх навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форм власності.

Організація занять з учнями, які за станом здоров'я віднесені до спеціальних медичних груп проводиться відповідно до спільного наказу Міністерства охорони

здоров'я України, Міністерства освіти і науки України «Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів загальноосвітніх навчальних закладів» від 20.07.2009 р. за № 518/674 та «Інструкції про розподіл учнів на групи для занять на уроках фізичної культури». Медичний працівник навчального закладу після проведення поглибленого медичного огляду (медичне обстеження учнів у загальноосвітніх навчальних закладах проводиться в установленому законодавством порядку) на підставі довідки про стан здоров'я, в якій визначається група для занять на уроках фізичної культури, здійснює розподіл всіх учнів на групи для занять фізичною культурою і списки подає директору школи. Директор загальноосвітнього навчального закладу після розподілу учнів на групи видає відповідний наказ і затверджує списки учнів, віднесених до підготовчої та спеціальної медичної груп на поточний рік та доводить їх до відома вчителів фізичної культури, класних керівників під розписку. Даний наказ обов'язково дублюється перед початком нового навчального року, з відповідними змінами (якщо такі є).

Учні, які не пройшли медичного обстеження чи рекомендованого додаткового обстеження, до навантажень на уроках фізичної культури не допускаються, про що повинні бути обов'язково поінформовані їх батьки.

У подальшому адміністрація школи разом із медичним працівником, учителями фізичної культури постійно забезпечують медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням учнів протягом навчального року. На підставі наказу класний керівник за участю медичного працівника навчального закладу оформлює Листок здоров'я, який знаходиться в журналі обліку навчальних занять. За місяць до закінчення терміну перебування учня в спеціальній або підготовчій групі класний керівник письмово повідомляє учня та його батьків про необхідність проходження повторного медичного огляду з метою визначення групи для подальших занять фізичною культурою. У разі необхідності, зміни щодо групи заносяться в Листок здоров'я класу з обов'язковим підписом класного керівника або медичного працівника навчального закладу.

Виявлення в результаті оглядів і спостережень змін у стані здоров'я учнів має бути предметом обговорення на педагогічних радах. Питання щодо ефективності організації шкільного фізичного виховання розглядається на педагогічній раді не менше 2 разів на рік.

На виконання наказу управління освіти і науки облдержадміністрації від 15.10.2009року № 412 «Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах» у кожній школі організовано систему медико-педагогічного контролю, у класних журналах заведені та оформлені листки здоров'я. Всі учні загальноосвітніх навчальних закладів перед початком навчального року проходять поглиблений медичний огляд у відповідному медичному закладі. Відповідно до проведеного медичного огляду учні поділені на фізкультурні групи: основна, підготовча та спеціальна (є відповідні накази в кожній з перевірених шкіл).

Одним із завдань є проведення заходів з попередження і виправлення вад фізичного розвитку й відхилень у стані здоров'я школярів. Вирішення даного завдання забезпечується медичним обстеженням, спостереженням у процесі занять фізичною культурою за початковими ступенями порушень постави, деформації хребта (сколіозів) і аналізом причин появи цих дефектів будови тіла (невідповідність шкільних меблів і освітлення, недостатнє володіння методикою проведення уроків).

Для якісного проведення навчально-виховного процесу вчителям фізичної культури необхідно мати грунтовні знання про вікові особливості школярів, стан здоров'я,

фізичного розвитку і фізичної підготовки, вплив фізичних вправ на організм, вміння визначити втому і ступінь фізичного навантаження на уроках, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, попередження травматизму, вміле використання загартування в процесі занять фізичними вправами.

Під час проведення уроку враховуються основні зовнішні ознаки втоми: колір шкіри обличчя, пітливість, характер дихання і рухів, міміка, увага і самопочуття учнів за схемою візуального визначення втоми учнів під час фізичного навантаження.

Фізичний стан визначається на основі оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовки учнів.

Визначення функціонально-резервних можливостей серцево-судинної системи проводиться за пробою Руфьє.

Зміст і характер обстежень мають видозмінюватися в залежності від віку, бажання учня займатися окремими видами спорту та інших причин. Особлива увага звертається на обстеження постави, з метою її правильного формування і виправлення вад.

При оглядах учнів, які звернулися за медичною допомогою чи за порадою до лікаря, необхідно, поряд з наданням відповідної медичної допомоги, виявляти, чи не потребує обстежуваний тимчасового обмеження в фізичному навантаженні або звільненні від занять фізичною культурою. Методика обстеження вибирається з урахуванням перенесеного захворювання. Обов’язково даються вказівки про те, яке навантаження повинен виконувати учень, починаючи заняття фізичною культурою.

Спеціальні обстеження в зв'язку з заняттями фізичною культурою повинні проходити учні:

- які готуються у складі збірних команд школи (незалежно від виду спорту);
- які тренуються до майбутніх змагань у видах спорту, які вимагають потужних і довготривалих навантажень, таких як біг на середні та довгі дистанції, спортивні ігри, туризм;
- у яких в процесі занять фізичною культурою, виявилась втома, перевтома, чи хворобливий стан;
- які не можуть взагалі чи своєчасно здати навчальні нормативи чи вимоги;
- які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи. При таких обстеженнях обов'язково проводяться загальний лікарський огляд і функціональні проби серцево-судинної системи.

При повторних обстеженнях особлива увага звертається на вивчення тих органів та функцій, які під впливом занять можуть призвести до найбільш характерних змін чи стан яких викликає сумнів у вчителя. Терміни повторних обстежень залежать від інтенсивності занять, участі в змаганнях та ін.

Дані спеціальних обстежень заносяться в медичну карту учня, а для учнів, які систематично тренуються – до лікарсько-контрольної картки спортсмена. Відповідна корекція проводиться і в листках здоров'я у класних журналах.

Тривалість відсторонення від фізичних навантажень на уроках фізичної культури при захворюваннях, що не наведені в таблиці, зарахування до підготовчої або спеціальної груп вирішуються лікарем, який лікував (лікує) дитину.

Поряд із висновком про фізичний розвиток, відмічається група, до якої відноситься учень. Результати поділу учнів на медичні групи фіксуються в листках здоров'я в класних журналах.

Школярі з хорошим фізичним розвитком включаються в основну групу, при задовільному – в основну чи підготовчу, при послабленому – в підготовчу чи спеціальну.

Відновлення занять після звільнення (з вказівкою на особливості їх проведення) може бути лише після повного одужання.

З числа школярів з нечітко вираженими порушеннями постави і з початковими ступенями сколіозу, не різко вираженою патологією серцево-судинної та інших систем формуються спеціальні групи.

Школярі, які потребують лікувальної фізичної культури, направляються для занять в кабінети лікувальної фізичної культури дитячих поліклінік. Під час спеціальних медичних оглядів медичні працівники в заключенні мають вказати – дозволяються чи ні заняття тим чи іншим видом спорту і які особливості в методиці проведення необхідні для забезпечення.

При огляді учнів, які перенесли захворювання або повернулися з лікувальних установ, у висновку повинно бути вказано на необхідність звільнення на певний термін від занять фізичними вправами або продовження індивідуальних занять лікувальною гімнастикою (відповідно вказівок лікувальної установи).

При допуску до змагань в заключенні повинно бути вказано, в якому виді спорту і в яких змаганнях дозволяється брати участь учневі. Рекомендації і вимоги лікаря мають бути конкретними. З ними ознайомлюється учень і вчитель фізичної культури.

Інтенсивність навантаження в процесі уроків може оцінюватися з врахуванням даних частоти пульсу.

При складанні розкладу навчальних занять не рекомендується здвоювати уроки фізичної культури. Більшість уроків доцільно проводити на відкритому повітрі за умови, що температура повітря не нижче - 8°С. Рішення про неможливість проведення занять з фізичної культури на відкритому повітрі у зв'язку з несприятливими погодними умовами виносять безпосередньо учителі фізичної культури (наказ МОН України від 01.06.2010 № 521 «Про затвердження Правил безпеки життєдіяльності під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 9 серпня 2010 р. за № 651/17946).

Висновок. У цілому, в закладах освіти області робота з впровадження медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів загальноосвітніх навчальних закладів проводиться систематично.

Проте є характерні помилки:

Керівники перевірених шкіл району виконують не в повному обсязі наказ Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 20.07.2009 № 518/674 (додаток №1 - розгляд на педагогічній раді питання ефективності організації шкільного фізичного виховання не менше двох разів на рік).

Учні після поглибленого медичного огляду розподіляються медичними працівниками на відповідні групи, але рекомендації згідно з вимогами вище вказаного наказу медичними працівниками не надаються. Тому керівникам навчальних закладів, класним керівникам необхідно звернути увагу на дану проблему.

Керівникам навчальних закладів рекомендується:

Посилити роботу з питань медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням школярів та проведення двічі на рік педагогічної ради з питання стану фізичного виховання в навчальному закладів.

Взяти під особистий контроль діяльність вчителів початкових класів щодо якісної підготовки та проведення уроків фізичної культури відповідно до вимог нової навчальної програми для учнів 1-2 класів.

Вчителям фізичної культури:

1. Неухильно дотримуватися вимог безпеки життєдіяльності дітей під час проведення уроків з фізичної культури, позакласної роботи, спортивно-масових заходів.

2. Під час планування навчального матеріалу за новою програмою дотримуватись встановленої кількості варіативних модулів, які повинні вивчатися протягом навчального року (для 5-9 класів - 4 - 6 модулів, для 10-11 класів - 2-3 модулі).

3. Грунтовно опрацювати методичну літературу щодо розвитку рухових якостей школярів на уроках фізичної культури, використовуючи в повному обсязі змістове наповнення інваріантного модуля навчальної програми з фізичної культури для 5-11 класів «Загальна фізична підготовка».

Література:

1. Інструкція про розподіл учнів на групи для занять на уроках фізичної культури (наказ Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 20.07.2009 № 518/674).

2. Положення про медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах (наказ Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 20.07.2009 № 518/674).

3. Охорона праці, безпека життєдіяльності під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах. Методичні рекомендації / Укладач Л.Г.Бурлака. – Кіровоград: Видавництво Кіровоградського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського, 2013. – 126 с.

Проблема воспитания ответственности студентов в психолого-педагогических исследованиях как средство формирования здорового общества.

В.С. Королькова, *к.пед.н., старший преподаватель,* **О.А. Кузнецова,** *ассистент,*
Южный федеральный университет, г. Ростов-на-Дону, Россия

Образование выступает одновременно как фактор и как средство развития, воспитания, социализации; оно влияет на предпочтения людей в выборе жизненно важных ценностей, на их самоопределение. Объективно образование представляет собой одну из высших ценностей для личности и общества, выступая в качестве предпосылки их существования и развития. Образование реализует долг общества перед личностью и долг личности перед обществом. Следует отметить, что долг личности перед обществом возникает лишь тогда, когда у нее воспитано высокое чувство ответственности перед человеком и обществом. В этом аспекте обучение и воспитание как стороны единого процесса образования усиливают процесс усвоения ценностей и развития личностного, субъективного смысла («значение для меня») обучения. Современная жизнь все острее ставит проблему повышения эффективности воспитания духовности и нравственности молодежи в процессе обучения. Президент Чувашии Н.В.Федоров на конференции работников образования отметил: «Школа продолжает выпускать безответственных за качество своего труда людей...», «У нас считается, что главное - знание...», «И какие бы прекрасные учителя ни были в школе, как бы хорошо они ни учили, такая школа в целом